

Børneforsorg.

Danmark.

Børnelovens Revision. I Foraaret 1910 blev der af daværende Justitsminister Zahle nedsat et Udvalg, der skulde »gennemgaa Lov Nr. 72 af 14. April 1905 om Behandlingen af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer og gøre Indstilling om de Forbedringer og Tilføjelser til Loven, som efter indvundne Erfaringer maatte anses hensigtsmæssige«. Udvalget afsluttede sine Arbejder i December 1911 og afgav en omfangsrig Betænkning, indeholdende Forslag til Lov om Statens Forsorg for forsømt og vanartet Ungdom. Under en nøje Gennemgaaen af den gældende Børnelov har Udvalget med Bevarelse af denne som Grundlag foreslaaet en Række Ændringer, hvoraf her kun nogle af de vigtigere skal nævnes.

Der sikres alle de »små« Værgeraad Deltagelse af Stedets Underretsdommer og en Læge. For de »store« Værgeraad, der fremtidig skal findes i alle Købstæder, har et Flertal foreslaaet, at den nu af Justitsministeriet beskikkede juridiske Formand fremtidig kun bliver et af samme Ministerium beskikket juridisk Medlem, medens Værgeraadet selv vælger sin Formand. Et Flertal har ligeledes foreslaaet, at den Del af Værgeraadene, der nu vælges af de kommunale Myndigheder, fremtidig skal vælges direkte af de paagældende Vælgere.

Værgeraadenes Beslutninger om et Barns endelige Fjernelse fra Hjemmet skal fremtidig kun indstilles til Overværgeraadets Godkendelse, naar Beslutningen er truffen uden Samtykke af Forældremagtens Indehaver; i andre Tilfælde paaser Overværgeraadet kun, at Beslutningen formelt er i Orden.

Det foreslaas, at Stillingen som Overinspektør for Opdragelseshjemmene og som Formand for Overværgeraadet fremtidig bliver hver sit selvstændige Embede. De faktiske Forhold tvinger hertil; allerede for fire Aar siden blev det nødvendigt at udskille en Del af Overværgeraadssagerne (nemlig alle Sager fra Jylland) og henlægge dem under en særskilt Formand i Overværgeraadet. Overværgeraadets Sammensætning foreslaas bevaret som nu (Formanden og to Medlemmer, der vælges henholdsvis af Justitsministeren og af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet); men et Flertal gør med Styrke gældende, at endvidere den ny Overinspektør som saadan bør være Medlem af Overværgeraadet og saavidt muligt deltage i de Beslutninger, der henlægges til dette Raads Plenarmøder.

Fremdeles foreslaas det af et Flertal at skabe et Børnævn, der skal behandle visse vigtigere Spørgsmaal vedrørende Opdragelseshjemmene, men om hvis Sammensætning og Forhold til Overværgeraadet der iøvrigt er ikke uvæsentlige Divergenser.

Værgeraadsinstitutionens Myndighed udvides i enkelte Henseender, navnlig derved at den Begrænsning til 15 Aars Alderen ved Værgeraadets Indskriden, som nu er fastslaaet i nogle Tilfælde, til Dels bortfalder. Adgangen til at lade de en Gang antagne unge Personer forblive under Børneforsorg en vis Tid udover det fyldte 18 Aar foreslaas ogsaa udvidet, saa at den ikke som nu udelukkende er knyttet til Anbringelse paa en »strængere« Opdragelsesanstalt med Begrænsning til et 3aarigt Ophold her.

Med Hensynet Anbringelsesstederne for Værgeraadsbørnene foreslaas der nu en Ordning af Optagelseshjemmenes Forhold, der hidtil har været ret ukontrolleret, og der skelnes skarpere mellem rene Optagelseshjem og egenlige Iagttagelseshjem. Der træffes Foranstaltninger til Forebyggelse af urimelig langstrakte Ophold paa saadanne Hjem.

I Erkendelse af den hyppige Nødvendighed for psykiatrisk Observation af Værgeraadsbørn træffes Bestemmelse om Sikring af Observationspladser paa Sindsygehospitaller og Aandssvageanstalter.

Opdragelsesanstalterne benævnes fremtidig som Skolehjem (for endnu undervisningspliglige) og Ungdomshjem (for ældre); det sikres, at Staten i Tilfælde af Plads-

mangel, som ikke afhjælpes ad anden Vej, selv sorger for yderligere Oprettelse af saadanne Hjem.

For de af Staten oprettede to »strængere« Anstalter (Stats-Ungdomshjemmene) skal der paa Hjemmet for unge Mandspersoner og kan der paa Hjemmet for unge Piger oprettes *Lukkede Afdelinger*, hvor Elever enten kan anbringes til en Begyndelse eller paa Grund af udvist slet Opførsel under Opholdet paa Stats-Ungdomshjemmet eller under den foreløbige Udskrivning fra dette.

Medens der nu for »strængere« Opdragelsesanstalter er givet et særskilt *Strafferegulativ*, henviser Lovforslaget for alle Opdragelseshjemmenes Vedkommende kun til almindelig Hustugt, hvorunder dog udtrykkelig indbefattes Afsondring i særskilt Rum, alt under Forstanderens Ansvar.

Tilsynet med Opdragelseshjemmene skal føres af den tidligere omtalte Overinspektør, histaaet af en eller om fornødent to Inspektører (ansættes to, skal den ene være en Kvinde). Overinspektøren faar tillige en væsenlig Indflydelse paa, hvor et fra Hjemmet fjærnet Barn skal anbringes, naar Værgeraadets Beslutning ikke allerede som saadan skal indstilles til Overværgeraadets Godkendelse, og Barnet ikke kan anbringes i almindeligt Plejehjem.

Et stedligt Tilsyn med Opdragelseshjemmene føres som hidtil af Værgeraadet i Kommunen og for Plejehjemsborn af en for det enkelte Barn beskikket Tilsynsværge.

Støtte fra de anerkendte, privat virkende Foreninger forudsættes fremdeles at blive ydet ved Børneforsorgens Gennemførelse, og Forholdet til disse Foreninger ordnes i alt væsenligt som hidtil.

Lovens *Betalingsregler*, der har medført den Fordel, at Udgiftshjemlen altid er til Stede, naar et Værgeraad indenfor sin Myndigheds Omraade har fjærnet et Barn fra Hjemmet, ændres kun paa enkelte Punkter, væsenligst for at aflaste den tilfældige Opholdskommune for uforholdsmæssige Udgifter, og for i noget større Omfang end tidligere at lægge Udgifter over paa Statskassen.

Det ligger allerede i min Stilling som Medlem af Udvalget, at jeg ikke her kritisk kan gennemgaa dets Arbejde, — det maa andre gøre. Men efter at der allerede er hengaaet et Aar efter Afgivelsen af Udvalgets Betænkning, maa man have Lov til at lyse efter Fremsættelsen i Rigsdagen enten af Udvalgets Forslag eller af et ændret Forslag. Sagen har formentlig i den forløbne Tid været under Forhandling dels

mellem Justitsministeriet og Indenrigsministeriet, dels mellem Justitsministeriet og Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, og saa vidt vides har der under de sidstnævnte Forhandlinger navnlig gjort sig divergerende Meninger gældende om, hvilket Ministerium Børneforsorgen skal »sortere« under. Dette Spørgsmaal, hvorom Meningerne allerede i Udvalget stod skarpt overfor hinanden, og som under den Diskussion, der har fundet Sted efter Betænkningens Afgivelse, desværre næsten udelukkende har fanget Interessen, har imidlertid ikke nogen saadan Betydning, at det kan eller bør standse Sagen.

Det maa i saa Henseende i første Række erindres, at Værgeraadsinstitutionen indtager en ganske selvstændig Stilling; indenfor dens Myndighedsomraade er der end ikke Mulighed for Rekurs til noget Ministerium. Overværgeraadets Afgørelse er endelig og inappellabel. Forsaavidt bliver der altsaa slet ikke Spørgsmaal om at henlægge Institutionen under det ene eller det andet Ministerium. Fremdeles bestrides det ikke fra nogen Side, at den Tiltalefritagelse eller Eftergivelse af idømt Straf, der i mange Tilfælde er Betingelsen for Værgeraadets Indskriden, maa foregaa gennem det Ministerium, der i det hele varetager disse Opgaver. Lovens Betalingsregler er endelig ordnede saaledes, at der i Loven selv haves Hjemmel for Afholdelsen af de for Tvangsopdragelsens Gennemførelse overfor den enkelte fornødne Udgifter.

Tilbage bliver i det væsentlige kun to Spørgsmaal, nemlig gennem hvilket Ministerium de Tilskud skal søges bevilgede, som udkræves til Opdragelsesanstalter, Børnehjem o. s. v., og under hvilket Ministerium den Kontrol skal høre, der maa fores med Opdragelseshjemmene i det hele, navnlig hvem der skal udnævne den tidligere nævnte Overinspektør og de under ham ansatte Inspektører. Naar Spørgsmaal, der ikke er af større Dimensioner end disse, har kunnet medføre en forholdsvis dyb Spaltning, beror det snarest paa, at de for de fleste er bleven kædede sammen med et andet Spørgsmaal — Ordningen af Forholdet mellem Overværgeraadet og Overinspektøren for Opdragelseshjemmene. For nogle staar det som en Nødvendighed for Børnearbejdets Trivsel, at disse to Organer staar i nøje indbyrdes Sammenhæng, medens andre netop har gjort gældende, at de skal og bør virke uafhængigt af hinanden. For mig staar den Dualisme, den sidste Ordning vilde gennemføre, som

en alvorlig Fare. At afværge denne Fare ved Børnelovens Revision vilde jeg efter mit Kendskab til Børnesagen se som en vigtig Opgave, der bør gennemføres, hvad enten Børnesagen saa skal »sortere« under det ene eller det andet Ministerium eller maaske for visse Dele under et og for andre Dele under et andet Ministerium.

Eyvind Olrik.

Flakkebjerg og Landerupgaard Opdragelsesanstalter har udsendt en Beretning, omfattende Tiden $\frac{1}{4}$ 1910— $\frac{31}{3}$ 1912, der paa en tiltalende Maade adskiller sig fra talrige andre Beretninger fra Opdragelsesanstalter, fordi Lejligheden er benyttet til en Redegørelse for en Del af de Tanker, der leder Arbejdet, og de Vanskeligheder, hvormed det er forbunden. Ved den Omordning af vore Opdragelsesanstalter, der fandt Sted paa Grundlag af Børneloven af 14. April 1905, blev Landerupgaard bestemt for ukonfirmerede Drenge, saaledes at Alderen ved Optagelsen i Reglen er 10—12 Aar, medens Flakkebjerg bestemtes for den konfirmerede Ungdom, der af Loven betegnes som »særlig vanskelig«. For denne Anstalt ligger Gennemsnitsalderen ved Anbringelsen omkring de 15 Aar.

Der har paa Flakkebjerg i de seneste Aar skullet udføres et stort nyorganiserende Arbejde, dels fordi Eleverne nu var ældre og i mange Tilfælde var kommen langt længere ned ad Skraaplanen end tidligere, dels ogsaa fordi der ikke længe efter Børnelovens Ikrafttræden fandt et Forstanderskifte Sted, der tilførte denne Anstalts Ledelse nyt Blod, hvortil der var en stærk Trang. Den ny Forstander, cand. theol. *L u d v i g B e e k*, der forud var kendt som Leder af Optagelseshjemmet paa Ouro (under Kristelig Forening til vildfarende Børns Redning), gik til dette Arbejde med den Energi og den personlige Indtrængen, der er ham egen, og som — trods Skuffelser og deraf flydende Mismod — forhaabenlig vil bære Arbejdet frem gennem Vanskelighederne. Men Beretningen har særlig Interesse ved, at den bestemt peger paa nogle af disse Vanskeligheder og tillige giver Børneloven Skylden for enkelte af dem. Et enkelt ikke uvigtigt Punkt skal her nævnes.

Beretningen fremhæver det beklagelige i, at »det er Lov i Danmark, at den personlige Myndighed indtræffer i Henhold til Loven flere Aar, før den indtræder efter den personlige Udvikling«. Der sigtes herved til Børnelovens

§ 36, hvorefter Myndigheden over og Tilsynet med de af Værgeraadsinstitutionen anbragte unge Personer ophører med deres fyldte 18de Aar. Det kan ikke bestrides, at der er adskillige af disse unge, der i 18 Aars Alderen endnu vil behøve et kyndigt og forstaaende Tilsyn, der hjælper dem til Rette og hjælper dem over Anfægtelser, der ikke vil udeblive. Og ganske særlig gælder dette om dem, som det har været nødvendigt at anbringe paa »strængere« Opdragelsesanstalter. Til en vis Grad har Børneloven ogsaa haft Øje herfor, idet den bestemmer, at saadanne unge kan forblive under Tilsyn i tre Aar fra den Tid, da de anbragtes paa »strængere« Anstalt, selv om de forinden er fyldt 18 Aar, og ved Udregningen af disse tre Aar medtages ikke den Tid, da de ved Rømning eller andet retsstridigt Forhold selv har unddraget sig Forsorgen. Allerede denne Bestemmelse spiller i Virkeligheden en betydelig Rolle, navnlig for dem, der er anbragt paa en af Statsopdragelsesanstalterne (Braaskovgaard for unge Mænd, Vejstrup for unge Piger), men forøvrigt ogsaa for alle andre, der først anbringes efter det fyldte 15de Aar. Men der er sikkert Trang til at gaa videre, saaledes at Forsorgen for alle dem, der antages af Værgeraadsinstitutionen, kan udstrækkes til det fyldte 21de Aar. Er et fast Viljesliv i Almindelighed endnu kun i ringe Grad uddannet i 18 Aars Alderen, gælder det dog særlig om de fleste af dem, Værgeraadene har maattet anlage. Slette Indflydelser fra Hjemmet, Skulken, Vagabondering og idelig Hængiven uden nogen Art Overlæg til impulsivt opstaaende Lyster har netop gjort disse unge i sjælden Grad viljeslappe.

Børnelovskommissionen har ogsaa haft Øje herfor og aabnet en almindelig Adgang til en Forlængelse til det 21de Aar. Der kan her kun være Tvivl, om man bør fastsætte dette som den fælles Regel, saaledes at der alene efter særlig Indstilling tilstedes en Forkortelse, eller om man omvendt skal kræve en særlig Indstilling efter Hensyntagen til det enkelte Tilfælde, for at forlænge Tiden udover det fyldte 18de Aar. Det sidste vil jo vistnok være det rigtigste, i hvert Fald til en Begyndelse, dels for at indhøste nærmere Erfaring, dels ogsaa fordi Staten vanskelig paa en Gang kan stille hele det Apparat til Disposition, der vilde kræves for overfor Modstand at gennemføre Forsorgen (en betydelig Forøgelse af Anstaltspladsernes Antal, lukkede Afdelinger etc.). Men under alle Omstændigheder vil en Lovbestem-

melse i denne Retning kunne tjene til at bygge den Bro, der endnu ikke rigtig er kommen i Stand mellem det sidste Trin af Tvangsopdragelsesforsorgen og den nærmestliggende Del af den straffende Retshaandhævelse (Ungdomsfængslet), saaledes at Overgangen hertil som Regel først sker, saafremt Muligheden for en Tvangsopdragelses Gennemførelse er udtømt.

Børnesagens Tidende er efter en 7aarig Tilværelse op-
hørt at udkomme med Foraaret 1912, væsenligst fordi et
hidtil ydet Statstilskud — der navnlig muliggjorde Bladets
Udsendelse til samtlige Værgeraad — bortfaldt fra nævnte
Tidspunkt. Under Redaktion af Overretsassessor C. E.
Cold og Kultusministeriets Konsulent i Skolesager Pro-
fessor N. A. L a r s e n havde Bladet trods forskellige Van-
skeligheder hævdet sin Plads, vel ikke i første Række, men
dog som et Organ, der i Aarenes Løb tjente til at belyse
vigtige Sider af Børneforsorgen, baade de private Foreningers
almindelige Virksomhed og de ny Vilkaar for Børnesagen,
der blev en Følge af den netop i 1905 i Kraft traadte Børne-
lov, hvorved Staten ikke blot i videre Omfang vedkendte sig
sine Forpligtelser paa dette Omraade, men ogsaa skabte en
helt ny Institution — Værgeraadene — og i det hele ud-
videde sin Kontrol.

Efter forskellige Forhandlinger er det imidlertid nu lyk-
kedes at sikre Bladet en Efterfølger, der fra Nytaar 1913 ud-
kommer under samme Navn som det tidligere Blad. Bladets
Redaktion er den samme som tidligere, men det er nu nogle
af de private Foreninger, navnlig De danske Plejehjemsfor-
eninger og Kristelig Forening til vildfarne Børns Redning, der
staar bagved. Bladets Udsendelse til Værgeraadene er falden
bort; dette maa beklages, selv om det ikke kan nægtes, at
Værgeraadene næppe altid har draget sig de tidligere Aargange
tilstrækkeligt til Nytte. Indholdet af de udsendte første Numre
tjener endnu ikke helt til at særpræge det ny Blad, men for-
haabenlig vil det lykkes Bladets kyndige Redaktører at knytte
en Stab af dygtige Medarbejdere og en forstaaende og talrig
Læsekreds til Bladet. I saa Fald vil dette i sin ny, udvidede
Skikkelse som 14 Dages Skrift kunne faa forøget Betydning
for Børnesagens Arbejdere og dermed for Børnesagen selv.

E. O.